

عنوان مقاله:

تحلیل سبک شناختی خطبه قاصعه

محل انتشار:

دو فصلنامه مطالعات ادبی متون اسلامی، دوره 1، شماره 4 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 33

نویسندگان:

سید مهدی مسبوق - دانشیار دانشگاه بوعلی سینا

رسول فتحی مظفری - دانشجوی دکتری دانشگاه بوعلی سینا

جواد محمد زاده - دانشجوی دکتری دانشگاه بوعلی سینا

خلاصه مقاله:

نهج البلاغه، متشکل از خطبه ها، نامه ها و حکمت هایی است که در معنا و مفهوم، حروف و واژگان، جمله و سبک از ویژگی منحصر به فردی برخوردارند؛ به گونه ای که جنبه بلاغی آن، یکی از نشانه های اعجازگونه کلام گهربار امام علی(ع) در این کتاب شریف به شمار می رود. در این پژوهش کوشیده ایم تا با شیوه توصیفی-تحلیلی، خطبه قاصعه را با رویکرد سبک شناختی مورد بررسی قرار دهیم. برآیند این پژوهش حاکی از آن است که امام(ع) در لایه آوایی، از محسنات بدیعی همچون سجع، جناس و تنسیق-الصفات برای ایجاد موسیقی بهره برده است. افزون بر این امام(ع) تکنیک های دیگری همچون واج آرایی و موسیقی معنوی را برای غنای فضای موسیقایی کلام خود به کار گرفته است. در لایه نحوی نیز با به-کارگیری جمله های انشایی و خبری، جمله های کوتاه و شیوه های دیگری همچون تقدیم و تاخیر، حصر و تاکید خبر، معانی مورد نظر خود را بیان داشته است. در سطح واژگانی، استفاده از واژه های مرکب از موارد سبک ساز این خطبه به شمار می رود. در سطح بلاغی نیز، امام(ع) با به کارگیری انواع صور خیال همچون استعاره های تمثیلی، اضافه های تشبیهی، کنایه و مجاز، انبوهی از تصویرهای ادبی زیبا خلق نموده که این امر نشان دهنده قدرت تخیل بالا و فصاحت ایشان می باشد. در لایه فکری نیز امام(ع) ضمن تبیین اهمیت جهاد، اعتقاد به توحید و نبوت پیامبر(ص) و لزوم عبرت پذیری از پیشینیان، به مسئله شیطان-شناسی تاکید نموده و با اشاره به داستان های تاریخی، خواننده را با خود همراه کرده است.

کلمات کلیدی:

نهج البلاغه، خطبه قاصعه، لایه های سبک شناسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/888894>

